

ROCZNY PROGRAM OPIEKI NAD BEZDOMNYMI ZWIERZĘTAMI ORAZ ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT DLA GMINY KAŹMIERZ

Kaźmierz; styczeń 2012

ZESPÓŁ KONSULTACYJNY

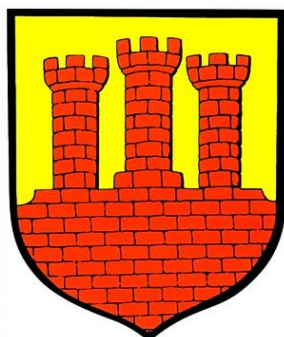
Wiesław Włodarczak

- *Wójt Gminy Kaźmierz*

Karol Hartwich

- *Sekretarz Gminy Kaźmierz*

Radni Gminy Kaźmierz

Urząd Gminy w Kaźmierzu
ul. Szamotulska 20
64-530 Kaźmierz
tel. 61-2918065 fax. 61-2918320
gmina@kazmierz.pl
www.kazmierz.pl

Zespół autorski:

Marek Jakubowski

Agnieszka Dryjańska

Lech Dudek

Spis treści:

1. Wstęp
2. Podstawa prawna
3. Diagnoza stanu gminy
  - 3.1. Charakterystyka ogólna
  - 3.2. Rolnictwo
4. Warunki klimatyczne
5. Diagnoza problemu bezdomności zwierząt
  - 5.1. Dotychczasowe obserwacje i rozmiary zjawiska
  - 5.2. Zakres podejmowanych działań
6. Profilaktyka
7. Najważniejsze zidentyfikowane problemy i rekomendowane działania
8. Priorytety, cele i zadania
9. Harmonogram rzeczowo-finansowy dla zadań ujętych w programie
10. Streszczenie

1. WSTĘP

Przedmiotem opracowania jest analiza zjawiska bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kaźmierz, ocena ryzyka związanego z tym zjawiskiem, zagrożeń i skutków jakie może wywoływać występowanie zwierząt bezpańskich, a przede wszystkim wypracowanie programu działań w sytuacjach wystąpienia bezdomnych zwierząt nad którymi należy przejąć opiekę. Program określać winien podejmowane czynności i działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie zjawisku bezdomności zwierząt.

Program sporządzono zgodnie z ustawą z 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 106 poz. 1002 ze zmianami), która zobligowała Rady Gmin do określenia w formie uchwały przedmiotowego programu. Program analizuje wybrane aspekty, elementy i działania związane ze zjawiskiem bezdomności zwierząt oraz określa bieżące, trwałe i systematyczne działania jakie należy podejmować w celu ograniczenia rozmiarów i likwidacji bieżących przypadków bezdomności zwierząt.

Opracowanie składa się z dwóch części: diagnostycznej i programowej. Część diagnostyczna zawiera charakterystykę gminy oraz identyfikuje potencjalne problemy w zakresie bezdomności zwierząt. Część programowa określa cele i zadania, których realizacja pozwoli osiągnąć zamierzone cele oraz rozwiązywać zidentyfikowane problemy a jednocześnie poprzez podejmowanie systematycznych działań profilaktycznych ograniczy występowanie problemu bezdomności i opieki nad zwierzętami pozbawionymi opieki właścicieli i opiekunów.

2. PODSTAWA PRAWNA

Zgodnie z zapisem ustawy o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.) Rada Gminy wypełniając obowiązek zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom określa w drodze uchwały, corocznie do 31 marca program opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. W sporządzonym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony zwierząt i zagadnień związanych ze sprawowaniem właściwej opieki nad zwierzętami.

Podstawę prawną aktualizacji Programu stanowią następujące akty prawne:

- * ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r.
(t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 106 poz. 1002 ze zm.)
- * ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.
(t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zm.)
- * ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z 13 września 1996 r.
(t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 236 poz. 2008 ze zm.)
- * ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.
(t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 ze zm.)
- * ustawa prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.
(t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.)

3. DIAGNOZA STANU GMINY

Gmina Kaźmierz obejmuje tereny zróżnicowane pod względem zurbanizowania. Powyżej 300 mieszkańców mamy 4 miejscowości w tym największą t.j. Kaźmierz. W charakterystyce gminy skupiono się na tych cechach, które mogą mieć znaczenie dla zjawiska bezdomności. Dlatego też uwzględniono parametry demograficzne, opis rolnictwa oraz średnich notowań z wieloletnich obserwacji warunków klimatycznych właściwych dla tego terenu. Z uwagi na brak powiązań bezdomności z funkcjonującym przemysłem, instytucjami oraz istniejącymi podmiotami gospodarczymi nie rozwijano charakterystyki tych gałęzi.

3. 1. Charakterystyka ogólna

Gmina Kaźmierz zajmuje obszar o powierzchni 128,2 km² leżący na Nizinie Wielkopolskiej w regionie Wysoczyzny Poznańskiej. Obszar gminy stanowi 11,45 % obszaru powiatu szamotulskiego i 0,42 % obszaru województwa wielkopolskiego.

Siedziba władz gminy znajduje się w Kaźmierzu – położonej centralnie miejscowości zamieszkiwanej przez ponad 3500 mieszkańców.

Kaźmierz oddalony jest o około 25 km na zachód od Poznania, 12 km na południe od Szamotuł oraz 8 km na północny-zachód od Tarnowa Podgórnego. Kaźmierz jest największą miejscowością w gminie, malowniczo położoną, posiadającą rynek z charakterystyczną i zabytkową zabudową.

Cechą charakterystyczną jest stały trend wzrostu liczby mieszkańców Gminy Kaźmierz. Wynika on zarówno z przyrostu naturalnego jak i wyraźnie dodatniego salda migracji. Jest to wynik rozwoju terenów zurbanizowanych atrakcyjnych z uwagi na położenie w spokojnej przestrzeni z krótkim czasem dojazdu do Poznania. Tereny budowlane i osiedlowe stanowią konkurencyjną alternatywę dla osób poszukujących miejsca zamieszkania w Poznaniu lub w pobliżu stolicy Wielkopolski.

Zgodnie z podziałem administracyjnym po 1 stycznia 1999r. gmina Kaźmierz leży w południowo-zachodniej części powiatu szamotulskiego i wchodzi w skład województwa wielkopolskiego. Sieć osadniczą tworzą 22 miejscowości. Gmina podzielona jest na 18 sołectw.

Według liczby ludności miejscowości gminy Kaźmierz można podzielić na następujące grupy:

powyżej 500 mieszkańców	Bytyń, Kaźmierz
300 – 500 mieszkańców	Kiączyn, Gaj Wielki
150 – 300 mieszkańców	Chlewiska, Gorszewice, Młodasko, Piersko, Radzyny, Sokolniki Małe, Witkowice, Sokolniki Wielkie, Pólko, Kopanina
mniej niż 150 mieszkańców	Brzezno, Chrusty, Dolne Pole, Gorgoszewo, Komorowo, Sierpówko, Stramnica, Wierzchaczewo

Sąsiednimi gminami są: od południa Tarnowo Podgórne, od wschodu Rokietnica, od północy Szamotuły oraz od zachodu Duszniki.

Obserwuje się stały wzrost liczby ludności na terenie gminy, a gęstość zaludnienia w ostatnich latach wzrosła z 46 do niemal 59 osób/km². W roku 1970 gmina liczyła 5914 osób, obecnie gminę zamieszkuje 7788 osób.

3. 2. Rolnictwo

Gmina Kaźmierz jest jednostką typowo rolniczą, dlatego w diagnozie stan tego sektora odnotowano ze szczególną uwagą. Pozostałe sektory (handel, przemysł, usługi) nie mają bezpośredniego związku i przełożenia na zjawisko bezdomności zwierząt na terenie gminy. Rolnictwo stanowi podstawowy dział gospodarki w gminie. Użytki rolne obejmują 9384 ha i stanowią 73,37 % powierzchni ogólnej gminy.

Z uwagi na charakter gleb, ukształtowanie terenu i wysoką kulturę rolną, dominującą funkcją gminy Kaźmierz jest funkcja rolnicza. Odzwierciedla się ona wyraźnie w strukturze użytkowania gruntów w gminie.

- Użytki rolne zajmują blisko 74 % powierzchni gminy. Wśród sołectw o największym udziale terenów o tym sposobie użytkowania są: Witkowice, Sokolniki Małe, Sokolniki Wielkie oraz Wierzchaczewo z Pólkiem. We wszystkich wymienionych sołectwach udział użytków rolnych przekracza 90 % ich powierzchni. Najmniejszym

udziałem terenów rolnych cechują się Bytyń (44,5 % powierzchni) oraz Kaźmierz (56,1 %). W ogólnym bilansie mały areal gruntów zajmują sady;

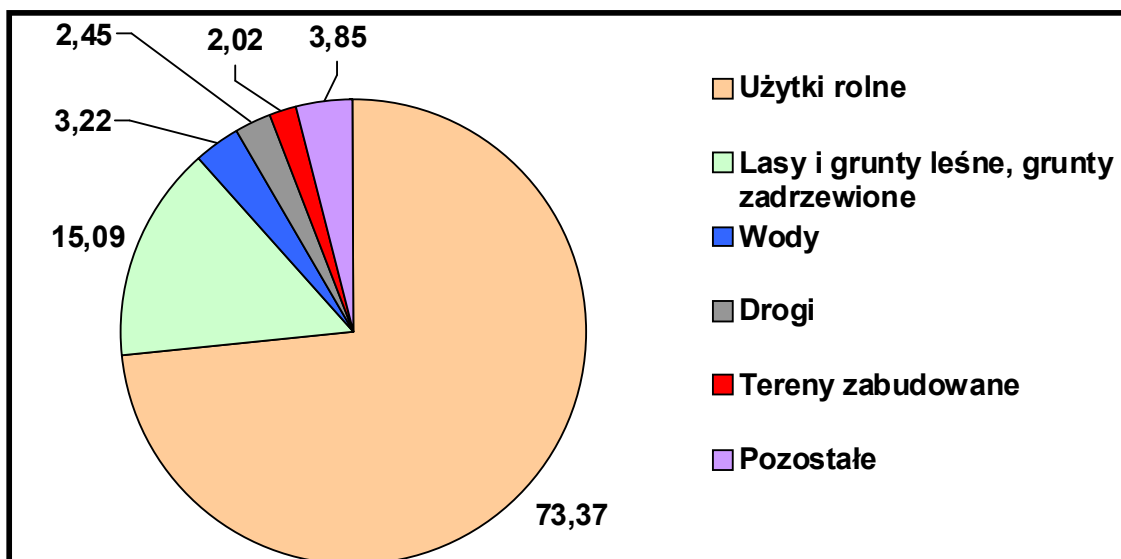
- Lesistość gminy (15,09 %) jest niższa od średniej wartości dla kraju, a same sołectwa zalesione są bardzo nierównomiernie. Pięć z nich nie posiada na swym terenie żadnych użytków leśnych (Dolne Pole, Gorszewice, Sokolniki Wielkie, Wierzchaczewo/Pólko, Witkowice). Tereny leśne zostały przeznaczone w nich pod użytki rolne. Największą lesistością cechują się: sołectwo południowe (Bytyń – 37,5%) i północne (Radzyny – 27,6 %) oraz Kaźmierz – 29,2 %;
- Terenami o najszerzej rozwiniętej urbanizacji są grunty wsi gminnej Kaźmierz. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują tu ponad 13,0%. Z kolei tylko 3,0 % powierzchni tereny zurbanizowane zajmują w sołectwie Witkowice i niewiele więcej w Sierpówku (3,1 %);
- Odsetek nieużytków nie przekracza we wszystkich sołectwach na ogół wartości 4 %, z wyjątkiem Sierpówka, w którym wartość ta wynosi 12,2 % powierzchni sołectwa. Odsetek gruntów zajmowanych przez wody największy jest oczywiście w sołectwach, na których położone jest Jezioro Bytyńskie. Dominuje tu zdecydowanie Komorowo (20,1 %) następnie Bytyń i Piersko, odpowiednio 9,7 % i 8,9 %;

Struktura użytkowania gruntów w gminie (w ha) przedstawia się następująco:

Użytki rolne	9 384	73,37 %	powierzchni ogólnej,
Lasy i grunty leśne	1 930	15,09 %	powierzchni ogólnej,
Grunty zadrzewione	43	0,34 %	powierzchni ogólnej,
Wody stojące	5	0,04 %	powierzchni ogólnej,
Wody płynące	341	2,67 %	powierzchni ogólnej,
Rowy	65	0,51 %	powierzchni ogólnej,
Użytki kopalniane	2	0,02 %	powierzchni ogólnej,
Drogi	313	2,45 %	powierzchni ogólnej,
Tereny PKP	28	0,22 %	powierzchni ogólnej,
Tereny mieszkaniowe	110	0,86 %	powierzchni ogólnej,
Tereny przemysłowe	43	0,34 %	powierzchni ogólnej,
Inne tereny zabudowane	23	0,18 %	powierzchni ogólnej,

Grunty rolne zabudowane	110	0,86 %	powierzchni ogólnej,
Tereny niezabudowane	52	0,41 %	powierzchni ogólnej,
Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	45	0,35 %	powierzchni ogólnej,
Nieuzytki	296	2,31 %	powierzchni ogólnej,
RAZEM	12 790	100,00%	powierzchni ogólnej.

Wykres Nr 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Kaźmierz

4. WARUNKI KLIMATYCZNE

Klimat Gminy Kaźmierz cechuje się następującymi parametrami:

- średnia suma opadów zawiera się w przedziale 500-550 mm/rok, a w okresie letnim (V-X) 300-350 mm;
- pogody korzystne dla klimatoterapii: kwiecień 80%, lipiec 80%, październik 80%;
- pogody oszczędzające mają miejsce głównie latem (pogody silnie obciążające występują tylko zimą);
- bioklimat typu słabo bodźcowego (powiązany od strony północnej z bioklimatem terenów leśnych – Puszcza Notecka, a od strony wschodniej z bioklimatem terenów zurbanizowanych – Poznań);
- średnie nasłonecznienie w lecie 7,0 – 7,5 godzin;
- średnia liczba dni zalegania pokrywy śnieżnej w roku 60-80 dni (w tym pokrywy śnieżnej > 10 cm – 20-30, a > 20 cm – 10-20 dni);
- średnia liczba dni sezonu kąpieliskowego powyżej 120 dni/rok;
- średni wskaźnik turystyczny klimatu: w lutym 0,65-0,70, w czerwcu 1,00-1,05;
- bonitacja klimatyczna dla rolnictwa kształtuje się na poziomie 92-94 (przy 100 jako najwyższej wartości);
- długość okresu wegetacyjnego około 210-220 dni;
- liczba dni w roku z mgłą 40-60.

Podsumowując powyższe czynniki abiotyczne, przesłanki wynikające ze środowiska przyrodniczego gminy należy ocenić następująco:

- Obszar gminy charakteryzuje się cennymi walorami krajobrazowymi oraz zasobami przyrody nieożywionej, przejawiającymi się w szczególności:
  - położeniem w obrębie Pojezierza Poznańskiego stwarzającym szansę na rozwój wypoczynku krótkoterminowego;
  - występowaniem Jeziora Bytyńskiego z rezerwatem ornitologicznym;
  - położeniem gminy w obrębie południkowo biegnącej doliny rzeki Samy;
  - istnieniem rozległego kompleksu leśnego Lasów Bytyńskich na południu gminy z 3 rezerwatami faunistycznymi;

- ogólnie stosunkowo niskimi deniwelacjami terenu, ułatwiającymi gospodarkę rolną;
- wysokimi klasami bonitacyjnymi gleb (kompleksy przydatności rolniczej: pszenney dobry i żytni bardzo dobry);
- istnieniem złóż ropy i gazu w gminie lub jej bezpośrednim sąsiedztwie;
- korzystnymi warunkami klimatycznymi dla rozwoju turystyki – duże wartości nasłonecznienia, korzystne pogody dla klimatoterapii;
- wysokim wskaźnikiem klimatycznej bonitacji rolnictwa oraz długością okresu wegetacyjnego,
- obserwacje wieloletnie wskazują, że mankamentem dla prowadzonej gospodarki rolnej jest niska suma bądź nierównomierny przebieg opadu rocznego.

5. DIAGNOZA PROBLEMU BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT

5.1. Dotychczasowe obserwacje i rozmiary zjawiska

Z dotychczasowych obserwacji wynika, że Gmina Kaźmierz nie jest jednostką szczególnie silnie narażoną na problemy związane z bezdomnością zwierząt. Nie bez znaczenia jest położenie gminy przy ważnych szlakach komunikacyjnych i bliskość większych ośrodków i aglomeracji (Poznań, Szamotuły). Nie wykluczone, że niektóre psy mogły zagubić się osobom podróżującym przez naszą gminę, ale obserwowano też przypadki świadomego ich pozostawienia. Przeciętnie rocznie trafiało do przytuliska prowadzonego przez fundację „Radość Psiaka” do kilkunastu psów. Zaznaczyć należy bardzo skuteczne działania fundacji związane z adopcją umieszczanych tam zwierząt. Powodowało to, że przeciętny stan zwierząt w przytulisku do 2011 roku kształtował się na poziomie ok. 10 szt.

Gmina Kaźmierz to ok. 2400 gospodarstw domowych. Badania nie obejmowały dotychczas liczby zwierząt domowych na terenie gminy. Z danych statystycznych wynika, że prawie 45% gospodarstw domowych utrzymuje psa. Oznacza to, że na terenie gminy Kaźmierz liczbę psów oceniać można na ok. 1000 – 1100 szt. Większość z nich utrzymywana jest w gospodarstwach rolnych, w których często są 2 bądź 3 psy. Dotychczas nie potwierdzono zjawiska celowego porzucania psów przez mieszkańców. Pojawiające się przypadki bezpańskich psów są nieuniknione, jednak źródeł tego zjawiska upatrujemy w braku dostatecznego dozoru opiekunów oraz najczęściej w naszej ocenie, niestety w „przejmowaniu” psów z tzw. migracji czyli zwierząt przywożonych spoza gminy. Obserwacja miejsc najczęstszego pojawiania się bezpańskich i zagubionych psów wskazuje, że najprawdopodobniej pochodzić mogły z większych ośrodków i aglomeracji poznańskiej.

Gmina Kaźmierz od wielu lat współpracuje z Fundacją „Radość Psiaka” z siedzibą w Szamotułach i prowadzącą działalność statutową polegającą na opiece nad bezdomnymi zwierzętami w Przyborówku Gm. Szamotuły oraz w miejscowości Rusiec gm. Wapno. Na podstawie zawieranych z fundacją umów sprawowała ona w imieniu gminy opiekę obejmującą pomoc w wyłapywaniu, transporcie, oraz przygotowaniu psa do utrzymywania w przytulisku aż do czasu adopcji.

5.2. Zakres podejmowanych działań

Działania podejmowane przez gminę podzielić można wg różnorodnych kryteriów:

* w zależności od rodzaju zwierząt:

- dotyczące zwierząt domowych
- dotyczące zwierząt gospodarskich

* w zależności od stanu i kondycji zwierząt:

- zwierzęta zadbane i w dobrej kondycji
- zwierzęta zaniedbane, zagubione
- zwierzęta ranne w wyniku potrąceń przez pojazdy bądź z powodu złego traktowania przez ludzi i ranne w wyniku pogryzień przez inne zwierzęta

Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności zwierząt w zasadniczej części obejmuje sprawy związane z takimi zwierzętami domowymi jak psy i koty, głównie jednak psy. Zwierzęta domowe, laboratoryjne oraz wykorzystywane do celów rozrywkowych, filmowych i sportowych (ptaki, ssaki, ryby, płazy i gady, w tym egzotyczne) podlegają przekazaniu do schroniska lub ogrodu zoologicznego. W dotychczasowej praktyce i doświadczeniach samorządu naszej gminy nie stanowiły problemu i przedmiotu postępowania.

W przypadku zgłoszenia faktu pojawienia się niebezpiecznych zwierząt domowych (psów) wdrożyć należy procedury postępowania ze zwierzęciem. Zasadniczym celem podejmowanych działań jest:

- ocena zagrożeń związanych z możliwym kontaktem zwierzęcia z mieszkańcami
- ograniczenie do minimum stresu zwierzęciu
- ocena stanu zdrowia i udzielenie pomocy weterynaryjnej jeśli występuje taka potrzeba
- próba odnalezienia dotychczasowego właściciela
- działania na rzecz adopcji bezpośredniej w przypadku nie odnalezienia właściciela
- procedura umieszczenia w przytulisku (na podstawie zawartej przez gminę umowy) o ile nie odnaleziono właściciela, a adopcja bezpośrednia nie doszła do skutku

Ocena zagrożeń jest pierwszą czynnością, gdyż decyduje o bezpieczeństwie mieszkańców, a w szczególności dzieci. Zagrożenia uzależnione są od kilku czynników decydujących o dalszych działaniach. Pierwszym elementem oceny jest zabezpieczenie zwierzęcia (czy pies jest z kagańcem, czy jest zabezpieczony w zamknięciu) oraz takie

czynniki jak wielkość, rasa, okazywanie agresji oraz zachowanie zwierzęcia. Na bezpieczeństwo wpływa też miejsce gdzie zwierzę przebywa (czy jest to miejsce licznie uczęszczane, czy w pobliżu znajduje się szkoła, przedszkole, czy jest to miejsce spokojne czy intensywnego ruchu komunikacyjnego)

Ograniczenie stresu związane jest ze wstępną opieką, zabezpieczeniem w dostęp do wody, możliwościami wyłapania i odosobnienia.

Ocena stanu zdrowia jest szczególnie istotna w przypadku zwierząt rannych i z urazami różnego pochodzenia. Jest to istotne z dwóch powodów. Zwierzęta ranne mogą się zachowywać bardziej agresywnie co stanowi dodatkowe ryzyko. Poza tym szybkość udzielenia pomocy decydować może o skuteczności podjętej pomocy weterynaryjnej.

Nieprzewidywalność takich zdarzeń powoduje konieczność zabezpieczenia gabinetu weterynaryjnego gotowego do udzielenia pomocy w każdym terminie i każdym czasie. Oznacza to, że należy podpisać stosowną umowę o gotowości świadczenia usługi.

Próba odnalezienia dotychczasowego właściciela jest kluczowym punktem przesądzającym o dalszych losach zwierzęcia. Idealnym rozwiązaniem byłoby zawsze odnalezienie dotychczasowego właściciela, lecz taka perspektywa jest realna jedynie w przypadku ucieczki psa lub jego zagubienia wbrew woli właściciela lub opiekuna. Z praktyki wiemy, że podanie informacji o znalezieniu zagubionego psa daje szansę dotarcia do właściciela, o ile pies jest poszukiwany. Szybkie odnalezienie psa przez właścicieli ogranicza zwierzęciu stres, zmniejsza ryzyko i zagrożenia kontaktu przypadkowych osób z psem oraz pozwala uniknąć działań związanych ze schwyтaniem, transportem i opieką nad zwierzęciem.

Działanie na rzecz adopcji bezpośredniej stanowią ważne zadanie w przypadku nie odnalezienia poprzedniego właściciela zwierzęcia. Stanowi też alternatywę w stosunku do umieszczenia psa w schronisku. Atutem adopcji bezpośredniej w przypadku pojawienia się bezdomnego psa jest uniknięcie umieszczenia psa w schronisku oraz skrócenie czasu od zagubienia do umieszczenia psa w docelowym miejscu. Adopcję bezpośrednią prowadzić należy z należytą starannością i ostrożnością, gdyż brak wiedzy dotyczącej stanu zdrowia, szczepień jakie wykonano a przede wszystkim charakteru i agresywności zwierzęcia wymusza szczególną ostrożność.

6. Profilaktyka

Profilaktyka obejmuje te wszystkie działania, które w swoim założeniu mają ograniczyć występowanie zjawiska bezdomności zwierząt. Zwrócić należy szczególną uwagę na docelowego adresata profilaktyki oraz przyjęcie właściwych metod i środków. Skuteczność profilaktyki i jej powodzenie w dużym stopniu uzależniona jest od systematyczności. Z założenia wiadomo, że profilaktyka jest bez wpływu na zdarzenia o charakterze losowym i wobec tych przypadków, które pochodzą z migracji. Nie można jednak rezygnować z tych działań, które mogą ograniczyć rozmiary zjawiska bezdomności.

Do podstawowych kierunków w profilaktyce zaliczyć należy działania edukacyjne. Skierowane powinny być nie tylko do obecnych właścicieli zwierząt ale również do dzieci i młodzieży. Edukacja powinna uświadomić posiadaczom psów i kotów, że naruszanie obowiązujących przepisów grozi odpowiedzialnością i sankcjami. Wzmocniona obserwacja postępowania opiekuna / właściciela, ocena dobrostanu zwierząt, oraz jakości opieki pozwoli uniknąć takich nieprawidłowości jak:

- zaniedbania w opiece nad psami
- brak kontroli nad rozmnażaniem się zwierząt
- pozostawianie psów bez opieki

Poza działaniami edukacyjnymi rozważyć należy te, które choć nieobowiązkowe pozwalają poprawić kontrolę poprzez prowadzenie ewidencji i znakowania psów. Dotychczas chipowane są wyłącznie psy przekazywane Fundacji „Radość Psiaka”. Obok szczepień, odrobaczenia i zakładania dokumentacji jest to pierwsza czynność w procedurze przyjmowania psa do schroniska fundacji. Pozwala to na właściwą kontrolę nad stanem psów pod opieką fundacji.

7. NAJWAŻNIEJSZE ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY ORAZ REKOMENDOWANE DZIAŁANIA

Zidentyfikowane problemy	Rekomendowane działania
OPIEKA NAD BEZDOMNYMI ZWIERZĘTAMI	
<ul style="list-style-type: none"> - trudności z odnalezieniem właściciela zwierząt - ocena ryzyka związanego z pojawieniem się bezpańskich psów - brak możliwości do samodzielnego utrzymywania przez gminę bezpańskich zwierząt - uzależnienie kosztów od liczby zwierząt przekazanych do adopcji oraz od skuteczności adopcji zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> - wielokierunkowa, powszechna informacja o pojawieniu się bezdomnego psa (informacja w Urzędzie Gminy, Policja, właściwy sołtys) Zakład usług Komunalnych i strona www.kazmierz.pl - rzetelna ocena kondycji, zdrowia i agresywności zwierząt - analiza miejsc przebywania bezpańskich zwierząt - wybór schroniska do współpracy - podpisanie umowy z wybranym schroniskiem - aktywne działania ukierunkowane na odnalezienie właściciela - bieżące analizowanie i wykorzystanie możliwości adopcji bezpośredniej

Zidentyfikowane problemy	Rekomendowane działania
OPIEKA NAD BEZDOMNYMI ZWIERZĘTAMI	
<ul style="list-style-type: none"> - przepelnienie schronisk i przytulisk - brak wypracowanych rozwiązań w przypadku zwierząt rannych - bezpośrednie lokowanie psów w schronisku	<ul style="list-style-type: none"> - działania edukacyjne na rzecz adopcji zwierząt - bieżąco aktualizowana informacja na stronie www.kazmierz.pl o psach w schronisku do adopcji w specjalnej zakładce - bieżąca szeroka współpraca ze schroniskiem - podpisanie umowy z gabinetem weterynaryjnym - zorganizowanie pomocy weterynaryjnej zwierzętom rannym - wykonanie i zabezpieczenie buforowych miejsc opieki dla kilku psów w obrębie obiektów komunalnych pozwalających realizować adopcję bezpośrednią w okresie do 7 dni - wyłapywanie zidentyfikowanych zwierząt bezdomnych - sterylizacja zwierząt przyjmowanych do schroniska - działania edukacyjne skierowane do właścicieli zwierząt - działania edukacyjne w środowisku dzieci i młodzieży

Zidentyfikowane problemy	Rekomendowane działania
ZAPOBIEGANIE BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT	
<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca edukacja oraz brak kontroli urodzeń zwierząt bezpańskich i domowych - brak kontroli nad wolno żyjącymi kotami 	<ul style="list-style-type: none"> - wyłapywanie zidentyfikowanych zwierząt bezdomnych - sterylizacja zwierząt przyjmowanych do schroniska - przygotowanie organizacyjne do stosowania sterylizacji zwierząt oraz usypiania ślepych miotów - działania edukacyjne skierowane do właścicieli zwierząt - działania edukacyjne w środowisku dzieci i młodzieży - zapewnienie wolno żyjącym kotom opieki i dokarmiania w przypadkach wymagających pomocy
ZASTĘPCZA OPIEKA NAD ZWIERZĘTAMI GOSPODARSKIMI W SYTUACJACH LOSOWYCH	
<ul style="list-style-type: none"> - brak rozwiązań dla przejściowego doraźnego zapewnienia opieki nad zwierzętami gospodarskimi w sytuacjach losowych 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznanie możliwości udzielenia pomocy i objęcia opieką zwierząt gospodarskich w sytuacjach losowych - deklaracje pomocy rolników i przedsiębiorstw rolnych w zakresie lokowania i opieki nad zwierzętami w sytuacjach losowych

8. PRIORYTETY, CELE I ZADANIA

PRIORYTET	CEL	ZADANIE
ZAPEWNIENIE OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI	Zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami	Zapewnienie bieżącej opieki nad bezpańskimi psami
		Wybór schroniska do współpracy
		Umowa ze schroniskiem
		Działania na rzecz odnalezienia dotychczasowego właściciela
		Działania na rzecz adopcji bezpośredniej
		Ocena zagrożeń w konkretnej sytuacji bezpańskich zwierząt
	Ograniczanie zjawiska bezdomności zwierząt i jego skutków oraz działania edukacyjne	Utworzenie systemu informacji o bezpańskich zwierzętach
		Edukacja z zakresu opieki i utrzymywania zwierząt
		Wyjazdy do schroniska ,
		Edukacja na rzecz adopcji bezpośredniej
		Działania edukacyjne i informacyjne wśród dzieci i młodzieży
		Sterylizacja zwierząt bezpańskich
		Zapewnienie możliwości i dostępu do usypiania ślepych miotów
		Popularyzacja wolontariatu i adopcji zwierząt ze schroniska
	Zapewnienie opieki nad zwierzętami gospodarskimi w sytuacjach losowych	Analiza możliwości opieki zastępczej nad zwierzętami gospodarskimi w sytuacjach losowych
		Koordinacja akcji deklaracji współpracy gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych obejmujących czasową opiekę oraz pomoc w zakresie zabezpieczenia pasz w sytuacjach losowych

9. HARMONOGRAM FINANSOWO-RZECZOWY DLA ZADAŃ UJĘTYCH W ROCZNYM PROGRAMIE OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT

Cel: Zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Podmioty uczestniczące	Koszt zadania	Źródła finansowania
1.	Zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami	zadanie ciągle	Gmina Kaźmierz	ZUK Kaźmierz schroniska	Brak danych	Gmina Kaźmierz
2.	Wybór schroniska	corocznie	Gmina Kaźmierz		Bez kosztów	Gmina Kaźmierz
3.	Umowa ze schroniskiem	corocznie	Gmina Kaźmierz	schroniska	33 tys. w 2012 roku	Gmina Kaźmierz
4.	Działania na rzecz odszukania dotychczasowego właściciela	zadanie ciągle	Gmina Kaźmierz	ZUK Kaźmierz Policja	Działania administracyjne	Gmina Kaźmierz
5.	Działania na rzecz adopcji bezpośredniej	zadanie ciągle	Urząd Gminy w Kaźmierzu	sołtysi	Działania administracyjne	Gmina Kaźmierz
5.	Działania na rzecz adopcji bezpośredniej – przygotowanie kojców buforowych	2012	Urząd Gminy w Kaźmierzu	ZUK w Kaźmierzu	10 000,- zł	Gmina Kaźmierz
6.	Ocena zagrożeń w konkretnej sytuacji niebezpiecznych zwierząt	zadanie ciągle	Urząd Gminy w Kaźmierzu	Policja	Działania administracyjne	Gmina Kaźmierz

Cel: Ograniczanie zjawiska bezdomności zwierząt i jego skutków oraz działania edukacyjne

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Podmioty uczestniczące	Koszt zadania	Źródła finansowania
1.	Utworzenie systemu informacji o bezpańskich zwierzętach	do końca 2012r.	Gmina Kaźmierz	Fundacja Radość Psiaka, schronisko	Działania organizacyjne i administracyjne	Gmina Kaźmierz
2.	Edukacja z zakresu opieki i utrzymywania zwierząt	zadanie ciągłe	Gmina Kaźmierz	Jednostki oświatowe	Działania organizacyjne	Gmina Kaźmierz
3.	Wyjazdy do schroniska ,	zadanie ciągłe	Gmina Kaźmierz	Jednostki oświatowe	1000,-	Gmina Kaźmierz
4.	Edukacja na rzecz adopcji bezpośredniej	zadanie ciągłe	Gmina Kaźmierz	Jednostki oświatowe	Działania organizacyjne	Gmina Kaźmierz
5.	Działania edukacyjne i informacyjne dzieci i młodzieży	zadanie ciągłe	Gmina Kaźmierz	Jednostki oświatowe	Działania organizacyjne	Gmina Kaźmierz
6.	Sterylizacja zwierząt bezpańskich	do końca 2012r	Gmina Kaźmierz	Gabinety weterynaryjne	Koszt określi umowa	Gmina Kaźmierz
7.	Zapewnienie możliwości i dostępu do usypiania ślepych miotów	do końca 2012r	Gmina Kaźmierz	Gabinety weterynaryjne	Koszt określi umowa	Gmina Kaźmierz
8.	Popularyzacja wolontariatu i adopcji zwierząt ze schroniska	zadanie ciągłe	Gmina Kaźmierz	Jednostki oświatowe	Działania organizacyjne	Gmina Kaźmierz

Cel: Zapewnienie opieki nad zwierzętami gospodarskimi w sytuacjach losowych

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Podmioty uczestniczące	Koszt zadania	Źródła finansowania
1.	Analiza możliwości opieki zastępczej nad zwierzętami gospodarskimi w sytuacjach losowych	zadanie ciągłe	Gmina Kaźmierz	-----	Działania organizacyjne i administracyjne	Gmina Kaźmierz
2.	Koordinacja akcji deklaracji współpracy gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych obejmujących czasową opiekę oraz pomoc w zakresie zabezpieczenia pasz w sytuacjach losowych	zadanie ciągłe	Gmina Kaźmierz	Rolnicy, Przedsiębiorstwa rolne	Działania organizacyjne i administracyjne	Gmina Kaźmierz

10. STRESZCZENIE

Przedmiotem opracowania jest analiza zjawiska bezdomności zwierząt, ocena ryzyka związanego z tym zjawiskiem, zagrożeń i skutków jakie może wywoływać występowanie zwierząt bezpańskich oraz wypracowanie programu działań w sytuacjach wystąpienia bezdomnych zwierząt. Program określać winien podejmowane czynności i działania profilaktyczne w obowiązującym stanie prawnym mające na celu zapobieganie zjawisku bezdomności zwierząt.

Program sporządzono zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt, która zobligowała Rady Gmin do określenia w formie uchwały przedmiotowego programu.

Opracowanie składa się z części diagnostycznej i programowej. Część diagnostyczna zawiera charakterystykę gminy oraz identyfikuje potencjalne problemy w zakresie bezdomności zwierząt. Część programowa określa cele i zadania, których realizacja zabezpieczy najlepsze możliwe warunki opieki nad zwierzętami i ograniczy występowanie problemu bezdomności.

Kaźmierz oddalony jest o około 25 km na zachód od Poznania i zamieszkiwany jest przez ponad 3,5 tys. mieszkańców. Gmina podzielona jest na 18 sołectw. Cechą charakterystyczną jest stały trend wzrostu liczby mieszkańców gminy.

Gmina Kaźmierz jest jednostką typowo rolniczą. Pozostałe sektory (handel, przemysł, usługi) nie mają bezpośredniego związku i przełożenia na zjawisko bezdomności zwierząt. Rolnictwo stanowi podstawowy dział gospodarki w gminie. Użytki rolne obejmują 9384 ha i stanowią 73,37 % powierzchni ogólnej gminy.

Z obserwacji wynika, że Gmina Kaźmierz nie jest szczególnie silnie narażona na problemy związane z bezdomnością zwierząt. Nie wykluczone, że niektóre psy mogły zagubić się osobom podróżującym przez naszą gminę, ale mamy też świadomość przypadków zamierzonego ich pozostawienia. Przeciętnie rocznie trafiało do przytuliska prowadzonego przez fundację „Radość Psiaka” do kilkunastu psów rocznie. Podkreślić należy skuteczne działania fundacji związane z adopcją umieszczanych tam zwierząt. Powodowało to, że przeciętny stan zwierząt w przytulisku do 2011 r. kształtował się na poziomie ok. 10 szt.

Gmina Kaźmierz od wielu lat współpracuje z Fundacją „Radość Psiaka” z siedzibą w Szamotułach i prowadzącą działalność statutową polegającą na opiece nad

bezdomnymi zwierzętami w Przyborówku gm. Szamotuły oraz w miejscowości Rusiec gm. Wapno. Na podstawie zawieranych z fundacją umów sprawowała ona w imieniu gminy opiekę obejmującą pomoc w wyłapywaniu, transporcie oraz przygotowaniu psów do utrzymywania w przytulisku aż do czasu adopcji.

W przypadku zgłoszenia faktu pojawienia się bezpańskich zwierząt domowych (psów) wdrożyć należy procedury postępowania ze zwierzęciem. Zasadniczym celem podejmowanych działań jest:

- ocena zagrożeń związanych z możliwym kontaktem zwierzęcia z mieszkańcami
- ograniczenie do minimum stresu zwierzęciu
- ocena stanu zdrowia i udzielenie pomocy weterynaryjnej jeśli jest taka potrzeba
- próba odnalezienia dotychczasowego właściciela
- działania na rzecz adopcji bezpośredniej w przypadku nie odnalezienia właściciela
- procedura umieszczenia w przytulisku (na podstawie zawartej przez gminę umowy) o ile nie odnaleziono właściciela, a adopcja bezpośrednia nie doszła do skutku.

Profilaktyka obejmuje te wszystkie działania, które w swoim założeniu mają ograniczyć występowanie zjawiska bezdomności zwierząt. Skuteczność i powodzenie profilaktyki w dużym stopniu zależy od systematyczności. Do podstawowych kierunków w profilaktyce zaliczyć należy działania edukacyjne. Skierowane powinny być nie tylko do obecnych właścicieli zwierząt ale również do dzieci i młodzieży. Edukacja powinna też uświadamiać, że naruszanie obowiązujących przepisów grozi odpowiedzialnością.